

ĐÁNH GIÁ LẠI GDP GIAI ĐOẠN 2010-2017

(Hợp báo ngày 13 tháng 12 năm 2019)

Câu hỏi 1: Tại sao Tổng cục Thống kê lại chọn thời điểm này để đánh giá lại GDP giai đoạn 2010-2017?

Trả lời: Ông Dương Mạnh Hùng, Vụ trưởng, Vụ Hệ thống tài khoản quốc gia

Đánh giá lại quy mô GDP là một quá trình của nghiệp vụ thống kê, yêu cầu số lượng, khối lượng thông tin rất lớn. Tổng cục Thống kê đã rà soát lại 2 cuộc Tổng điều tra lớn là: Tổng điều tra kinh tế 2012 và 2017 và Tổng điều tra nông thôn, nông nghiệp 2011 và 2016, và đến thời điểm này Tổng cục Thống kê nhận được báo cáo, chia sẻ của Bộ, ngành tốt hơn, thông tin đầy đủ hơn do vậy Tổng cục Thống kê tiến hành đánh giá lại quy mô GDP. Câu hỏi đặt ra là tại sao không đánh giá lại giai đoạn 2012-2017 mà lại đánh giá lại giai đoạn 2010-2017, tuy nhiên chúng tôi chọn năm 2010 vì năm 2010 là năm gốc, do vậy cần phải chuyển đổi dữ liệu đó về năm gốc để làm gốc so sánh và thực hiện công việc này chúng tôi đã xây dựng đề án như: Đề án 510b về rà soát số liệu GDP và GRDP, đề án chuyển đổi quy trình tính toán chỉ tiêu GRDP, và cũng chuẩn bị đánh giá kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội 2010-2015 và chiến lược phát triển kinh tế - xã hội giai đoạn 2010-2020; xây dựng kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội 2021-2025 và chiến lược phát triển kinh tế - xã hội giai đoạn 2021-2030 cần phải có bộ số liệu đầy đủ và chính xác.

Câu hỏi 2: Xin Tổng cục Thống kê cho biết, công bố số liệu đánh giá lại GDP giai đoạn 2012-2017 lần này đã tính hay đã bao gồm khu vực kinh tế chưa được quan sát chưa?

Trả lời: Ông Dương Mạnh Hùng, Vụ trưởng, Vụ Hệ thống tài khoản quốc gia

Việc đánh giá lại GDP giai đoạn 2010-2017 lần này đã tính khu vực kinh tế chưa được quan sát. Khu vực kinh tế chưa được quan sát bao gồm 5 thành tố: Kinh tế ngầm; kinh tế bất hợp pháp; kinh tế phi chính thức; kinh tế tự sản, tự tiêu của hộ gia đình; và sai số trong điều tra thống kê thì lần này chúng tôi tập trung vào 3 thành tố là kinh tế phi chính thức; kinh tế tự sản, tự tiêu của hộ gia đình; và sai số trong điều tra thống kê. Các điều tra hàng năm chỉ phản ánh được tốc độ tăng trưởng các ngành nhưng chưa phản ánh chính xác quy mô của các ngành và toàn bộ nền kinh tế, do vậy dựa vào Tổng điều tra thì sai số trong điều tra thống kê bị loại trừ không còn sai số chọn mẫu, còn 2 thành tố kinh tế ngầm và kinh tế bất hợp pháp chúng tôi chưa đề cập đến lần đánh giá lại này.

Câu hỏi 3: Sau khi tiến hành đánh giá lại, quy mô GDP của toàn nền kinh tế theo giá hiện hành tăng bình quân 25,4%/năm giai đoạn 2010-2017, thì các chỉ tiêu về ngân sách như: nợ công, bội chi ngân sách giảm, có một số ý kiến chuyên gia kinh tế lo ngại đây sẽ là dư địa cho Chính phủ tăng chi tiêu nợ trong thời gian tới. Xin hỏi quan điểm của Tổng cục Thống kê về ý kiến này như thế nào?

Trả lời: Ông Nguyễn Bích Lâm, Tổng cục trưởng, Tổng cục Thống kê

Trước hết, Tổng cục Thống kê có trách nhiệm đưa ra bức tranh phản ánh xác thực của nền kinh tế

và nhà thống kê chụp ảnh nguyên trạng bức tranh cả nền kinh tế, sau đó chúng tôi nghiên cứu và tham vấn bằng chính sách còn việc thực thi chính sách như thế nào thì không phải chức năng của ngành Thống kê mà thực thi chính sách là các Bộ, ngành trên cơ sở số liệu chúng tôi cung cấp, trên cơ sở phân tích các tác động theo nhóm thì các Bộ, ngành nghiên cứu sâu hơn, chi tiết hơn ngành và lĩnh vực của mình để đưa ra các chính sách.

Câu hỏi 4: Trong thông cáo báo chí đánh giá lại GDP giai đoạn 2010-2017 có 5 nhóm nguyên nhân dẫn đến thay đổi quy mô GDP, trong đó có 4 nhóm nguyên nhân làm tăng quy mô và 1 nhóm nguyên nhân làm giảm quy mô. Tổng cục Thống kê có thể phân tích kỹ hơn nhóm làm giảm quy mô GDP là như thế nào?

Trả lời: Ông Dương Mạnh Hùng, Vụ trưởng, Vụ Hệ thống tài khoản quốc gia

Thực hiện rà soát, đánh giá lại quy mô GDP đã nhận diện 5 nhóm nguyên nhân chủ yếu dẫn đến thay đổi quy mô GDP, trong đó có 4 nhóm nguyên nhân đầu làm tăng quy mô GDP: (1) Bổ sung thông tin từ tổng điều tra làm cho GDP tăng 16,02%; (2) Bổ sung thông tin từ hồ sơ hành chính đóng góp làm tăng 8,3%; (3) Cập nhật lý luận mới hệ thống tài khoản quốc gia 2008 làm GDP tăng 2,66%; (4) Rà soát, cập nhật lại phân ngành kinh tế làm GDP tăng 2,04% và nhóm nguyên nhân thứ (5) làm giảm quy mô GDP là cập nhật cơ cấu kinh tế làm GDP giảm 3,57%. Khi chúng tôi rà soát do ảnh hưởng của chuyển dịch cơ cấu làm cho chỉ số giá và bảng giá tác

động đến giá trị tăng thêm của khu vực kinh tế và ngành kinh tế rất khác nhau, đối với tính toán giá trị sản xuất ngành nông, lâm nghiệp và thủy sản thì cập nhật bảng giá chi tiết làm cho giá trị tăng thêm 15.000 tỷ so với trước đây, đối với khu vực công nghiệp và xây dựng thì ngành khai khoáng mỗi năm giảm 75.000 tỷ do cập nhật giá chi tiết và chi phí trung gian của ngành này, hệ số chi phí trung gian chúng tôi cập nhật lại theo từng ngành, vùng, nhiều ngành thay đổi. Chẳng hạn ngành dệt điều chỉnh tăng 2% là do doanh nghiệp ngành dệt được đầu tư mới ở Quảng Ninh. Ngành sản xuất than cốc, sản phẩm từ dầu mỏ tinh chế, ở tỉnh Thanh Hóa có nhà máy lọc dầu Nghi Sơn làm cho chi phí trung gian của tỉnh đó, vùng đó cộng vào cả nước tăng lên; Hà Tĩnh, Quảng Ngãi sản xuất kim loại; Vĩnh Phúc, Bắc Ninh, Hải Dương sản xuất điện tử... khi chúng ta điều chỉnh tỷ lệ chi phí trung gian và thay đổi chỉ số giá làm cho giá trị gia tăng của các ngành đó giảm xuống làm cho GDP thay đổi.

Câu hỏi 5: Tổng cục Thống kê đánh giá tương quan về sự thay đổi quy mô và tỷ lệ vốn đầu tư so với quy mô GDP giai đoạn 2010-2017? Thay đổi quy mô GDP giai đoạn 2010-2017 tác động như thế nào đến tính toán chỉ tiêu hiệu quả sử dụng vốn đầu tư (ICOR) như thế nào?

Trả lời: Ông Nguyễn Việt Phong, Vụ trưởng, Vụ TK Vốn đầu tư và xây dựng

Trong quy trình rà soát toàn bộ dãy số liệu của các chỉ tiêu, trong đó có chỉ tiêu về vốn đầu tư thì chúng tôi đã bổ sung thêm về mặt phạm vi đối với các ngành, lĩnh vực đặc biệt là khu vực doanh nghiệp do vậy đối với sự thay đổi của vốn đầu tư của cả giai đoạn bình quân quy mô vốn đầu tư tăng 337 nghìn tỷ/năm tương ứng tăng 27,6% cho cả giai đoạn 2010-2017, đối với tốc độ tăng trưởng vốn đầu tư có sự thay đổi. Tuy nhiên, bám sát dãy số liệu thì có năm tăng, có năm giảm. Đối với giá thực tế tốc độ vốn đầu tư của năm 2017 tăng 1,2 điểm phần trăm từ 12,3% lên 13,5%, năm 2011 giảm 0,3 điểm phần trăm từ 11,3% xuống 11%, chính vì vậy tỷ lệ vốn đầu tư trên GDP cũng có sự thay đổi, năm

➤ ➤ ➤ HỎI - ĐÁP THỐNG KÊ

2017 tăng 1,3 điểm phần trăm đối với số công bố là 33,4% và số đánh giá lại là 34,7%, năm 2011 giảm 0,5 điểm phần trăm đối với số công bố là 33,3% và số đánh giá lại là 32,8%, bình quân chung của cả giai đoạn 2010-2017 tỷ lệ vốn đầu tư trên GDP tăng 0,5 điểm phần trăm. Chỉ tiêu hiệu quả vốn đầu tư (ICOR) là chỉ tiêu kinh tế tổng hợp, phản ánh bao nhiêu đồng vốn bỏ ra sẽ tăng bao nhiêu đồng tổng sản phẩm trong nước (GDP) xét về cả giai đoạn chúng tôi thấy sự thay đổi về hiệu quả sử dụng vốn đầu tư khá phù hợp so với xu hướng số liệu đã công bố trước đây, đối với hiệu quả sử dụng vốn đầu tư số thay đổi công bố trước đây có giảm đi 0,27 điểm phần trăm trong đó năm cao nhất là năm 2014 là giảm 0,12 điểm phần trăm và năm giảm thấp nhất là năm 2017 giảm 0,03 điểm phần trăm, nghĩa là trước đây đối với năm 2017 là tạo ra 1 đồng tăng trưởng thì chúng ta cần phải đầu tư 6,1 đồng, hiện nay sau khi đánh giá lại thì con số này là 6,08 đồng.

Câu hỏi 6: Mấy tháng trước, các chuyên gia kinh tế, cộng đồng doanh nghiệp và người dân khá bất ngờ khi biết quy mô GDP giai đoạn 2010-2017 đánh giá lại tăng thêm 23,8%. Nhưng con số chính thức vừa được Tổng cục Thống kê công bố thì GDP không phải tăng 23,8%, mà là tăng đến 25,4%, nên càng bất ngờ hơn?

Trả lời: Ông Nguyễn Bích Lâm, Tổng cục trưởng, Tổng cục Thống kê

Sau khi có kết quả rà soát, tính toán, đánh giá lại quy mô GDP giai đoạn 2010-2017, chúng tôi có báo cáo Thủ tướng Chính phủ và Bộ trưởng Bộ

Kế hoạch và Đầu tư con số sơ bộ là quy mô GDP tăng thêm 23,8%. Trước kết quả này, Thủ tướng chỉ đạo, để khách quan, trung thực, cần phải mời các tổ chức quốc tế đánh giá độc lập, khách quan, dựa trên thực tế và cơ sở khoa học.

Sau khi hợp tác với các chuyên gia về thống kê của Quỹ Tiền tệ quốc tế (IMF), đồng thời nhờ sự tư vấn, giúp đỡ của chuyên gia thống kê của Liên hợp quốc, việc tính toán lại cho ra con số quy mô GDP tăng thêm 25,4%, chứ không phải 23,8%.

Quy mô GDP đánh giá lại là cơ sở để hoàn thiện báo cáo chính trị trình Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ XIII; là căn cứ để xây dựng Nghị quyết Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ XIII. Kết quả này cũng được sử dụng để xây dựng Kế hoạch Phát triển kinh tế - xã hội giai đoạn 2021-2030 và Chiến lược Phát triển kinh tế - xã hội 2021-2030. Các bộ, ngành, địa phương cũng sử dụng số liệu đánh giá lại để xây dựng kế hoạch cho giai đoạn 5 năm tới.

Câu hỏi 7: GDP là số liệu gốc để tính toán các chỉ tiêu kinh tế vĩ mô khác như nợ công, nợ nước ngoài, nợ chính phủ, bội chi, thu ngân sách nhà nước. Thưa ông, việc chậm công bố thông tin cũng không khỏi khiến dư luận nghi ngờ về mục đích tính toán lại GDP?

Trả lời: Ông Nguyễn Bích Lâm, Tổng cục trưởng, Tổng cục Thống kê

Trước hết, phải khẳng định, việc rà soát, đánh giá lại quy mô GDP được cơ quan thống kê nhiều nước trên thế giới thực hiện, kể cả những nước phát triển, vì trong quá trình biên soạn, chỉ tiêu GDP ở bất cứ quốc gia nào cũng luôn có những vấn đề phát sinh cần phải rà soát, đánh giá lại.

Đối với Việt Nam, đây không phải là lần đầu tiên, cơ quan thống kê rà soát, tính toán, đánh giá lại quy mô GDP, mà năm 2013, Việt Nam đã đánh giá lại quy mô GDP cho giai đoạn 2008-2012, vì thế việc nghi ngờ động cơ đánh giá lại quy mô GDP là không có cơ sở.

Còn vì sao đến bây giờ, chúng tôi mới công bố số liệu GDP đánh giá lại? Vì sau khi có con số chính

thức, chúng tôi báo cáo Thủ tướng, Bộ trưởng Bộ Kế hoạch và Đầu tư và được chỉ đạo là không chỉ đưa con số khô khan, mà phải có phân tích, giải thích và quan trọng là đưa ra khuyến nghị. Để phân tích, giải thích cho người dùng tin hiểu vì sao GDP tăng thêm, tăng thêm do đâu, thì cần phải có thời gian.

Câu hỏi 8: Vậy cụ thể GDP tăng thêm do đâu, thưa ông?

Trả lời: Ông Nguyễn Bích Lâm, Tổng cục trưởng, Tổng cục Thống kê

Thực hiện rà soát, đánh giá lại quy mô GDP, chúng tôi và các chuyên gia thống kê IMF, Liên hợp quốc đã nhận diện 5 nhóm nguyên nhân chủ yếu dẫn đến thay đổi quy mô GDP, trong đó có 4 nhóm nguyên nhân làm tăng quy mô GDP: bổ sung thông tin từ tổng điều tra; hồ sơ hành chính; cập nhật lý luận mới hệ thống tài khoản quốc gia năm 2008; rà soát, cập nhật lại phân ngành kinh tế. Chỉ có nhóm cập nhật cơ cấu kinh tế làm thay đổi hệ số chi phí trung gian và chỉ số giá làm quy mô GDP giảm, nhưng giảm không nhiều, nên tổng hợp lại quy mô GDP giai đoạn 2010-2017 tăng thêm 25,4%.

Câu hỏi 9: Có thông tin cho rằng việc thiếu 76.000 doanh nghiệp là một trong nguyên nhân dẫn đến việc tính thiếu phạm vi cũng như về quy mô GDP. Tổng cục Thống kê cho biết tình trạng thu thập thiếu thông tin từ các doanh nghiệp liệu có thể lập lại được nữa không và giải pháp trong thời gian tới là gì?

Trả lời: Ông Phạm Đình Thúy, Vụ trưởng, Vụ TK Công nghiệp

Hiện nay, doanh nghiệp đóng góp trên 6% vào tăng trưởng kinh tế (GDP) do vậy nguyên nhân điều chỉnh tăng trưởng kinh tế (GDP) 25,4% tăng thêm do ngành Thống kê thu thập thiếu, đặc biệt chúng tôi tính toán thiếu 76.000 doanh nghiệp gồm các doanh nghiệp tại cơ sở sự nghiệp có thu. Có 3 nguyên nhân chính thu thập thiếu thông tin:

Thứ nhất: Kinh tế Việt Nam tăng trưởng rất nhanh thời gian qua, 3 năm gần đây số lượng doanh nghiệp tăng rất mạnh bình quân mỗi năm tăng trên 100 nghìn doanh nghiệp, do vậy không những ngành thống kê mà các cơ quan quản lý doanh nghiệp cập nhật chưa kịp thời, chưa đầy đủ;

Thứ hai: Doanh nghiệp Việt Nam chủ yếu là doanh nghiệp vừa và nhỏ, siêu nhỏ, có nhiều doanh nghiệp có số lượng lao động dưới 5 người, mà theo quy định thì tất cả doanh nghiệp đều có các bộ phận kế toán và thống kê để thực hành công việc theo luật định, trong số doanh nghiệp Việt Nam không ít các doanh nghiệp không có bộ phận kế toán do đó đã gây không ít khó khăn cho công tác thống kê tiếp cận thu thập thông tin và thậm chí hiện nay có những kế toán làm thuê bên ngoài cho hàng chục doanh nghiệp, ngành Thống kê gặp được Giám đốc doanh nghiệp là rất khó, chúng tôi thường thu thập thông tin qua bộ phận kế toán-thống kê mà nhiều doanh nghiệp lại không có bộ phận này;

Thứ ba: Một số bộ phận doanh nghiệp trong đó có cả doanh nghiệp lớn không chấp hành chế độ báo cáo, không thực hiện đầy đủ trách nhiệm theo luật định là phải cung cấp kịp thời và chính xác thông tin cho cơ quan quản lý doanh nghiệp nói chung và ngành thống kê nói riêng. Trong 76.000 doanh nghiệp thì không ít các doanh nghiệp thành lập trên danh nghĩa có tên mà thực tế hoàn toàn không có kết quả đem lại đóng góp cho nền kinh tế, thành lập trá hình để trốn thuế để tiến hành các hoạt động phi pháp như: Buôn bán hóa đơn, chuyển giá... , nhiều doanh nghiệp có kết quả bằng không, chỉ nộp thuế môn bài để hoạt động trá hình, đây là một thực trạng rất cần các cấp, ngành vào cuộc giảm thiểu tình trạng này tiến tới xóa bỏ tình trạng

➤ ➤ ➤ HỎI - ĐÁP THỐNG KÊ

gian lận số liệu cũng như báo cáo kết quả sản xuất kinh doanh.

Ngành Thống kê cũng đề ra 3 giải pháp chính nhằm giảm thiểu các doanh nghiệp cung cấp thiếu thông tin:

Thứ nhất: Chúng tôi sẽ tăng cường phối hợp với các cơ quan quản lý nhà nước về doanh nghiệp để khai thác triệt để hồ sơ hành chính mà các nguồn thông tin chủ yếu hiện nay là: cơ sở đăng ký doanh nghiệp quốc gia (Bộ kế hoạch và đầu tư); cơ sở dữ liệu thuế (Tổng cục Thuế, Bộ Tài chính); dữ liệu từ Bảo hiểm Xã hội, Kho bạc nhà nước... Hiện nay, cơ sở dữ liệu thuế, số liệu các doanh nghiệp nộp báo cáo online cơ bản đầy đủ, các doanh nghiệp thực hiện rất tốt và ngành Thống kê trong những năm gần đây phối hợp chặt chẽ với Tổng cục Thuế đưa vào khai thác hàng tháng, hàng năm khá đầy đủ, tôi cho rằng công tác thống kê này sẽ khắc phục tối đa tình trạng thiếu hụt thông tin về doanh nghiệp trong thời gian tới;

Thứ hai: Chúng tôi phối hợp với các cơ quan chức năng tăng cường tuyên truyền để nâng cao trách nhiệm doanh nghiệp trong cung cấp thông tin theo luật định cho cơ quan quản lý nhà nước nói chung và cơ quan thống kê nói riêng, đồng thời tăng cường công tác thanh tra, kiểm tra, xử phạt hành chính đối với các doanh nghiệp không thực hiện trách nhiệm cung cấp thông tin đầy đủ và chính xác với cơ quan thống kê;

Thứ ba: Tổng cục Thống kê sẽ cải tiến, hoàn thiện phương pháp thu thập thông tin hiện đại để đảm bảo việc thu thập thông tin thuận lợi và tiện ích nhất cho doanh nghiệp, giảm thiểu

gánh nặng cho doanh nghiệp, tạo điều kiện thuận lợi nhất cho doanh nghiệp cung cấp thông tin đầy đủ, cụ thể trong thời đại công nghệ 4.0 yêu cầu các doanh nghiệp cung cấp thông tin online giống với cơ sở dữ liệu thuế.

Câu hỏi 10: Trong thời gian qua ngành công nghiệp chế biến chế tạo là ngành kinh tế mũi nhọn rất quan trọng, đóng góp rất lớn vào GDP. Đề nghị TCTK cho biết việc điều chỉnh lại GDP lần này sẽ thay đổi như thế nào trong cơ cấu đóng góp của ngành công nghiệp và ngành công nghiệp chế biến, chế tạo?

Trả lời: Ông Phạm Đình Thúc, Vụ trưởng, Vụ TK Công nghiệp

Theo số liệu điều chỉnh như chúng ta biết, năm 2017 quy mô ngành chế biến, chế tạo tăng 85%, có lẽ là một trong những ngành tăng cao nhất theo quy mô điều chỉnh, số liệu điều chỉnh này đã phản ánh đúng thực tế tăng trưởng kinh tế. Hiện nay theo số liệu tính toán GDP công bố lại thì chúng tôi tính theo GDP bình quân đầu người, ngành chế biến chế tạo theo sức mua tương đương năm 2010, Việt Nam đạt 1.004 USD và theo đánh giá của UNIDO những nước có thu nhập bình quân đầu người ngành chế biến, chế tạo từ 1000 USD trở lên tính theo sức mua tương đương thì được coi là một nước có nền công nghiệp mới nổi. Việt Nam là một nước có nền công nghiệp mới nổi từ năm 2010 theo GDP công bố lại còn nếu theo quy mô GDP chưa đánh giá lại thì chúng ta chưa đạt 1 nước công nghiệp mới nổi. Từ năm 2017 theo số liệu cũ thì ngành chế biến, chế tạo chỉ đóng góp 15,3% còn theo GDP đánh giá lại, ngành chế biến chế tạo đóng góp 22,6% tăng 7,3 điểm phần trăm, có thể nói rằng đây là một trong những ngành kinh tế có đóng góp quan trọng nhất tới tốc độ và quy mô GDP, trong những năm gần đây ngành chế biến, chế tạo luôn đi đầu và là ngành mũi nhọn đóng góp điểm phần trăm cao nhất vào tăng trưởng GDP, tôi cho rằng cách đánh giá mới này sẽ đem lại số liệu thực sự đúng vị trí, chức năng cũng như tầm quan trọng của ngành chế biến, chế tạo trong tương lai.